

Sygn. akt SNO 41/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2017 r.

Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny w składzie:

SSN Henryk Gradzik (przewodniczący)

SSN Zbigniew Myszka

SSN Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Wojnicka

przy udziale Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Apelacyjnego w [...] i
przedstawiciela Ministra Sprawiedliwości sędziego Dariusza Kupczaka
po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 października 2017 r.,
sprawy **P. R.**

sędziego Sądu Okręgowego w [...]

w związku z odwołaniami Ministra Sprawiedliwości, Krajowej Rady Sądownictwa i
Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego
od wyroku Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego w [...]
z dnia 25 kwietnia 2017 r.,

**uchyła zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu - Sądowi Dyscyplinarnemu w [...] do ponownego
rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] – Sąd Dyscyplinarny uznał sędziego Sądu
Okręgowego w [...] P. R. za winnego popełnienia zarzucanego mu przewinienia

dyscyplinarnego, polegającego na uchybieniu godności urzędu sędziego, w ten sposób, że w nocy z 13 na 14 listopada 2015 r. w miejscowości [...], prowadził w ruchu lądowym samochód osobowy marki Renault [...] znajdując się w stanie nietrzeźwości, wynoszącym według kolejności badań: I – 0,46 mg/l; II – 0,59 mg/l; III – 0,70 mg/l; IV – 0,65 mg/l; V – 0,59 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu i za ten czyn, wymierzył obwinionemu karę obniżenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego o 20% na okres 2 lat. Podstawę orzekania stanowiły art. 107 § 1 i art. 109 § 1 pkt 2a ustawy z 27 lipca 2007 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (dalej: „u.s.p.”). Ustalono, że obwiniony 13 listopada 2015 r. stracił panowanie nad samochodem i wjechał do rowu. W badaniach stwierdzono u niego stan nietrzeźwości. Popęlnienie deliktu dyscyplinarnego nie budziło wątpliwości. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Apelacyjnego w [...] wnioskuje o wymierzenie kary złożenia sędziego z urzędu. Sąd Apelacyjny - Sąd Dyscyplinarny uznał, że kara ta byłaby rażąco niewspółmiernie surowa wobec nienagannie pełnionej służby przez obwinionego przez ponad 20 lat, nieutrudniania czynności policji, a przede wszystkim ze względu na okoliczności związane z charakterem popełnionego czynu, w tym jego skutki oraz stopień w jakim został przekroczony dopuszczalny poziom alkoholu. Sąd Dyscyplinarny za odpowiednią (dotkliwą finansowo i uwzględniającą dyrektywy wymiaru kary z art. 53 k.k.) uznał karę obniżenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego o 20% na 2 lata. Orzeczenie tej kary, wprowadzonej ustawą z 30 listopada 2016 r., nie stanowi naruszenia art. 4 § 1 k.k., gdyż obwiniony godził się na orzeczenie tego rodzaju kary. Sąd Dyscyplinarny rozważał orzeczenie wobec sędziego kary przeniesienia na inne miejsce służbowe ale uznał, że z uwagi na treść dołączonej do akt opinii sądowo-psychiatrycznej, z której wynika, że obwiniony jest uzależniony od alkoholu oraz fakt, że obwiniony złożył wniosek o przeniesienie w stan spoczynku, tego rodzaju kara nie stanowiłaby wystarczającej i odpowiedniej dolegliwości, gdyby doszło do uwzględnienia wniosku przez Krajową Radę Sądownictwa.

Odwołania wnieśli Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego, Minister Sprawiedliwości i Krajowa Rada Sądownictwa. Zarzucono obrazę art. 109 § 1 pkt 2a u.s.p. w związku z art. 4 § 1 k.k. i art. 13 ustawy z 30 listopada 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw przez

wymierzenie kary obniżenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego, gdyż kara ta w chwili popełnienia czynu nie była znana w obowiązującej ustawie, a na wypadek nieuwzględnienia tego zarzutu zarzucono rażącą niewspółmierność orzeczenia o karze. Skarżący wniesli o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania albo o jego zmianę i orzeczenie kary złożenia sędziego z urzędu

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Odwołania są zasadne tylko w części uzasadniającej żądanie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny naruszył prawo materialne, wymierzając karę obniżenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego. Jest to nowa kara dyscyplinarna, która została wprowadzona do katalogu kar z art. 109 § 1 u.s.p. od 6 stycznia 2017 r. na podstawie ustawy z 30 listopada 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2016, poz. 2103). Niezasadnie Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny odwołał się do art. 4 § 1 k.k., gdyż art. 13 ustawy zmieniającej wyraźnie stanowi, że kary dyscyplinarne za czyn popełniony przed dniem jej wejścia w życie wymierza się zgodnie z przepisami obowiązującymi w chwili popełnienia przestępstwa. Regulacja ta nie pozostawia wątpliwości, że w sprawie obwinionego nie mogła być orzeczona kara obniżenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego z art. 109 § 1 pkt 2a u.s.p. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 13 października 2017 r., SNO 39/17). W takiej sytuacji nie ma znaczenia zgoda obwinionego na wymierzenie kary dyscyplinarnej obniżenia wynagrodzenia.

Wadliwość ta prowadzi do orzeczenia kasatoryjnego, gdyż orzeczono karę nieznaną ustawie. Za karę nieznaną ustawie należy uznać karę, która według samej ustawy nie może być stosowana w określonym czasie, w tym przypadku do czynu popełnionego przed dniem wejścia w życie ustawy wprowadzającej nową karę (art. 13 ustawy zmieniającej). Nie ma kary bez ustawy (*nulla poena sine lege*).

Występuje zatem bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 5 k.p.k. ze względu na orzeczenie kary nieznaney ustawie. W takiej sytuacji niezależnie od

granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybienia na treść orzeczenia sąd odwoławczy uchyła zaskarżone orzeczenie.

Z tej przyczyny nie podlegają rozpoznaniu dalej idące wnioski skarżących, bo gdy zasadny jest zarzut naruszenia art. 439 § 1 pkt 5 k.p.k., prowadzący do uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, to niemożliwe jest jednocześnie wnioskowanie o orzekanie reformatoryjne w zakresie kary.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny może orzec reformatoryjnie i wymierzyć karę surowszą, gdy orzeczono karę przewidzianą w ustawie (por. uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2008 r., I KZP 11/08, wyroki Sądu Najwyższego z 15 stycznia 2013 r., SNO 36/12 i z 26 maja 2014 r., SNO 21/14).

Skoro zachodzi bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 5 k.p.k., to nie jest dopuszczalne aby sąd odwoławczy jako pierwszy orzekał o karze. Osąd sprawy oraz wymierzenie kary stanowią całość i dlatego należą w pierwszej kolejności do sądu pierwszej instancji. Orzekanie kary po raz pierwszy przez sąd drugiej instancji byłoby w kolizji z zasadą dwuinstancyjności postępowania (art. 176 Konstytucji).

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 439 § 1 pkt 5 k.p.k. w związku z art. 128 u.s.p.).

kc